Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
L serija

2025/466

2025 3 6

KOMISIJOS REKOMENDACIJA (ES) 2025/466

2025 m. kovo 5 d.

dėl dujų saugyklų pripildymo tikslų įgyvendinimo 2025 m.

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 292 straipsnį,

kadangi:

(1) siekiant padidinti Sąjungos energetinį saugumą ir atsparumą, 2022 m. birželio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2022/1032, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2017/1938 ir (EB) Nr. 715/2009, kiek tai susiję su dujų laikymu ([1]), nustatyti privalomi minimalūs dujų laikymo tikslai. Šių tikslų įgyvendinimas padėjo užtikrinti dujų prieinamumą, ypač didelės dujų paklausos, rinkos nepastovumo ir netikrumo laikotarpiais – prieš kiekvieną iš paskutinių trijų žiemų ES dujų saugyklų pripildymo lygis siekė ne mažiau kaip 90 proc. Dujų laikymas ir toliau užtikrina 30 proc. ES suvartojamo dujų kiekio žiemą ir elektros energijos sistemos lankstumą;

(2) nuo 2022 m. padėtis Europos dujų rinkoje labai pagerėjo, nors visų pirma dėl didesnės SGD dalies Europos energijos rūšių derinyje ir padidėjusios konkurencijos dėl pasaulinių SGD išteklių geopolitinėmis aplinkybėmis kainų svyravimas išlieka;

(3) iš padėties Europos dujų rinkoje nuo 2024 m. lapkričio mėn. matyti, kad pagal sutartis 2025 m. vasarą tiekiamos dujos bus brangesnės nei 2025–2026 m. žiemą tiekiamos dujos (neigiamas vasaros ir žiemos kainų skirtumas), todėl komercinės paskatos dujų įmonėms laikyti dujas kitai žiemai yra silpnesnės nei ankstesniais pripildymo sezonais;

(4) taip pat, nors dujų paklausa Europoje nuo 2022 m. sumažėjo beveik 20 proc., numatoma, kad 2025m. šildymo sezono pabaigoje dujų laikymo lygis bus mažesnis, palyginti su pastaraisiais dvejais metais, tačiau panašus į vidutinį pripildymo lygį iki krizės ([2]) ir gerokai viršys 2022 m. lygį. Norint pripildyti saugyklas prieš 2025–2026 m. žiemą, vasarą reikės įleisti daugiau dujų, palyginti su ankstesniais dviem sezonais;

(5) šiomis nestabiliomis ir sudėtingomis aplinkybėmis labai svarbu išlaikyti esminį dujų saugyklų vaidmenį užtikrinant tiekimo saugumą, t. y. laikytis privalomo lapkričio 1 d. pripildymo tikslo. Be to, suteikus valstybėms narėms pakankamai lankstumo, kad jos galėtų visu vasaros sezonu pripildyti saugyklas optimaliomis pirkimo sąlygomis, bus sumažinta sistemos apkrova ir išvengta rinkos iškraipymų dabartinėmis rinkos sąlygomis;

(6) šiomis aplinkybėmis taip pat svarbu netaikyti nacionalinių priemonių, kurios gali neigiamai paveikti dujų rinką arba pakenkti energetinio saugumo padėčiai kitoje valstybėje narėje arba Europos Sąjungoje. Jei dujų saugyklų pripildymo veiklą vykdo įgalioti subjektai, jie turėtų stengtis laikytis apdairios prekybinės veiklos strategijos, kuria būtų siekiama išvengti didelio neigiamo poveikio neatidėliotinų sandorių ir išvestinių finansinių priemonių rinkoms;

(7) šiuo metu galiojančios dujų laikymo nuostatos, visų pirma Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2017/1938 ([3]) 6a ir 6b straipsniai, baigia galioti 2025 m. gruodžio mėn.;

([1]) OL L 173, 2022 6 30, p. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/1032/oj.
([2]) Remiamasi vidutiniu dujų pripildymo lygiu dujų vartojimo sezono pabaigoje (2017–2021 m. balandžio 1 d.).
([3]) 2017 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/1938 dėl dujų tiekimo saugumo užtikrinimo priemonių, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 994/2010 (OL L 280, 2017 10 28, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1938/oj).

(8) vadinasi, saugyklų pripildymo per 2025 m. lankstumo turi būti siekiama pagal esamą teisės aktų sistemą. Gairės, kaip nustatyti ir taikyti lankstumo nuostatas pagal esamą teisės aktų sistemą, gali padėti valstybėms narėms geriau koordinuoti ir išmaniai parengti saugyklų pripildymo iki 2025–2026 m. žiemos politiką,

PRIĖMĖ ŠIĄ REKOMENDACIJĄ:

1. Rekomenduojama, kad valstybės narės, rengdamos ir įgyvendindamos nacionalines priemones, kuriomis siekiama laikytis dujų laikymo pareigų, užtikrintų, kad tokios priemonės neiškraipytų energijos vidaus rinkos ir nedarytų neigiamo poveikio kitų valstybių narių ar Sąjungos energetiniam saugumui, ir tuo tikslu konsultuotųsi su Dujų koordinavimo grupe. Koordinuoti veiksmai yra labai svarbūs siekiant išlaikyti bendrosios rinkos vientisumą ir užtikrinti teisingą energetinį saugumą visoje Sąjungoje.

2. Valstybėms narėms rekomenduojama peržiūrėti laikinųjų priemonių, kurios buvo nustatytos siekiant padėti laikytis pildymo trajektorijų ir pasiekti lapkričio 1 d. pripildymo tikslą, įgyvendinimą, visų pirma persvarstant jų poveikį energijos vidaus rinkos veikimui. Valstybėms narėms taip pat rekomenduojama rengiant tokias priemones atsižvelgti į jų poveikį išvestinių finansinių priemonių rinkų stabilumui ir tvarkingam veikimui. Valstybėms narėms rekomenduojama patikrinti, ar už strategijų įgyvendinimą atsakingi subjektai, jei tokių yra, turi reikiamos patirties, susijusios su prekyba energijos rinkose, taip pat su atitinkamomis apsidraudimo strategijomis.

3. Rekomenduojama, kad valstybės narės, spręsdamos dėl priemonių, susijusių su saugyklų pripildymo lygiu visus metus, atsižvelgtų į faktines rinkos sąlygas. Stebėdama nukrypimus nuo pildymo trajektorijos ir spręsdama dėl galimų tos trajektorijos laikymosi užtikrinimo veiksmų, Komisija suteiks daugiau lankstumo, atsižvelgdama į konkrečius pokyčius dujų rinkoje ir poveikį, kurį jie gali turėti pripildymo tikslų įgyvendinimui.

4. Pagal Reglamento (ES) 2017/1938 6a straipsnio 2 dalį, valstybės narės, kurios turi didelius požeminių saugyklų pajėgumus ir kurioms pareiga pasiekti jų teritorijoje esančių požeminių dujų saugyklų pripildymo tikslą turėtų neproporcingai didelį poveikį, gali laikyti tokį kiekį, kuris sudaro 35 proc. per praėjusius penkerius metus vidutinio per metus suvartoto dujų kiekio. Be to, pagal Reglamento (ES) 2017/1938 6a straipsnio 5 dalį, valstybės narės, turinčios dideliais pajėgumais pasižyminčią SGD laikymo infrastruktūrą (pajėgumai siekia daugiau kaip 4 proc. jų vidutinio per praėjusius penkerius metus nacionaliniu lygiu suvartoto dujų kiekio), gali įskaičiuoti SGD saugyklas į savo lapkričio 1 d. pripildymo tikslą. Valstybės narės raginamos pasinaudoti šiomis lankstumo priemonėmis.

5. Pagal Reglamentą (ES) 2017/1938, valstybės narės privalo imtis tinkamų priemonių, kad pasiektų lapkričio 1 d. pripildymo tikslą. Vis dėlto Komisija primena, kad 6a straipsnio 8 dalyje numatytas tam tikras lankstumas, kai valstybei narei kyla techninių problemų, pavyzdžiui, susijusių su vamzdynų apribojimais arba įleidimo įrenginiais, todėl valstybė narė gali pasiekti pripildymo tikslą iki gruodžio 1 d. Komisija gali laikyti, kad specifinės rinkos sąlygos, lemiančios itin mažus įleidimo lygius, yra lygiavertės specifinėms techninėms charakteristikoms. Tačiau tai nedaro poveikio atitinkamos valstybės narės pareigai pateikti pagrįstus ir išsamius argumentus, kodėl nebuvo galima visiškai pasiekti privalomo tikslo.

Priimta Briuselyje 2025 m. kovo 5 d.

Komisijos vardu
Dan JØRGENSEN
Komisijos narys